

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/346/2014
Identifikačné číslo spisu:	6412212391
Dátum vydania rozhodnutia:	14.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6412212391.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu E. O., bývajúceho L. zastúpeného JUDr. Petrom Krchnákom, advokátom so sídlom v Banskej Štiavnici, Dolná 13, proti žalovanému Stavebnému bytovému družstvu, so sídlom v Žiari nad Hronom, Pod Donátom 3, IČO 00 176 192, zastúpenému JUDr. Janou Šalkovou, advokátkou so sídlom v Žarnovici, Bystrická 1029/101, o návrhu na vykonanie opravy elektroinštalácie a zľavu z predpisu nájomného, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 7 C/35/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2014, sp.zn. 15 Co 51/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2014, sp.zn. 15 Co 51/2013 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 8. januára 2013, č.k. 7 C/35/2012-177 návrh na opravu elektroinštalácie zamietol. Taktiež zamietol návrh na poskytnutie zľavy z nájomného titulom vadnej elektroinštalácie a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy právneho zastúpenia vo výške 362,12 € a vo výške 200 € ako trovy spočívajúce v zaplatenej zálohe na znalecké dokazovanie v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu žalovaného JUDr. Jany Šalkovej. Zároveň rozhodol, že štát nemá právo na náhradu trov konania, ktoré v konaní platil vo výške 181 €. Vychádzal z ustanovení § 664, § 668 ods. 1, § 673, § 674 a § 675 Občianskeho zákonníka a § 5 vyhl. č. 87/1995 Z.z. Zistil, že žalobcovi bol na základe rozhodnutia z 13. júla 1994 pridelený družstevný byt č. 19 v bloku A8 v L., ktorý pozostáva z troch izieb, kuchyne a príslušenstva do užívania 13. júlom 1994, čím medzi účastníkmi konania vznikol nájomný vzťah. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že elektroinštalácia v byte je plne funkčná, vyžaduje si však menšie opravy (výmenu zásuviek, vyčistenie, preskrutkovanie a pravidelnú údržbu). Uviedol, že spôsob a rozsah nutných opráv, zásahu do elektroinštalácie, patrí do kategórie tzv. drobných opráv, ktoré zaťažujú nájomcu, teda žalobcu v súlade s čl. 27 bod 6 Stanov bytového družstva. Pokiaľ žalobca postavil svoju obranu na tom, že ako laik nemôže vykonávať pravidelnú údržbu elektroinštalácie, uviedol, že nie je potrebné, aby osoba užívateľa sama o sebe vykonávala túto údržbu, avšak v prípade, že ide o drobné opravy, je to vždy na jeho ťarchu. Keďže elektroinštalácia nie je vadná, súd zamietol žalobu aj v časti, ktorou sa žalobca domáhal

priznania zľavy na nájomnom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 29. januára 2014, sp.zn. 15 Co 51/2013 rozsudok okresného súdu potvrdil. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo veci rozhodol správne, stotožnil sa so zisteným skutkovým stavom, na ktorý správne aplikoval príslušné právne normy. Uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nemá žiadne podstatné formálne vady a to ani z pohľadu ustanovenia § 157 O.s.p. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu o neurčitosti výrokov rozsudku súdu prvého stupňa uviedol, že z rozsudku okresného súdu nepochybne vyplýva, aké nároky zamietol, ktorého bytu sa týkali, pretože dané skutočnosti vyplývajú jednak z označenia trvalého pobytu žalobcu, z vykonaného dokazovania a návrhu na začatie konania. Výrok rozsudku je dostatočne určitý a nespochybniteľný. Nestotožnil sa s námietkami žalobcu, že súd prvého stupňa nevenoval pozornosť jeho tvrdeniam (resp. že tieto skutočnosti neuviedol do rozhodnutia) s odkazom na stranu 2 a 3 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa. Mal za to, že odôvodnenie rozsudku reaguje na všetky tvrdenia žalobcu, ktoré sa opätovne uvádza aj v odvolaní. Za nedôvodnú považoval námietku žalobcu, že súd vydal rozsudok na podklade vadného a neurčitého žalobného návrhu. Z obsahu spisu, ako aj z rozhodnutia súdu prvého stupňa je zrejmé, že obsah uplatneného nároku nebol sporný a súd sa ním zaoberal, nič na tom nemení ani skutočnosť, že žalobca urobil chybu v označení izieb, ide o subjektívne označenie tej - ktorej izby z hľadiska jej účelu a užívania a aj zo znaleckého posudku jednoznačne vyplynulo, že znalec zisťoval elektroinštaláciu v celom byte, riadne ju nafotil a popísal. Pokiaľ ide o posúdenie vecnej stránky uviedol, že názor žalobcu, podľa ktorého hradí drobné úpravy a náklady na údržbu bytu, avšak ich nezabezpečuje a nevykonáva, nie je správny. Poukázal na ustanovenie § 685 a nasledujúce Občianskeho zákonníka upravujúce osobitné ustanovenia o nájme bytu. Konštatoval, že aj keď súd prvého stupňa ustanovenie §687 Občianskeho zákonníka necítoval vo svojom rozhodnutí, z obsahu odôvodnenia je zrejmé, že z neho vychádzal a svoje odôvodnenie na ňom založil vo vzťahu k vnútrodružstevným predpisom, stanovám, ktoré upravujú vykonávanie drobných opráv v byte. Poukázal aj na ustanovenia § 5 až § 9 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., Stanov bytového družstva z roku 2006, čl. 12 ods. 1 písm. d/, čl. 28 ods. 5, 6 a 9 a Stanov bytového družstva z roku 2009, čl. 12 ods. 1 písm. d/, čl. 28 ods. 6, 9 a 10 a konštatoval, že všetky namietané vady spadajú pod kategóriu drobných opráv, ktoré musí zabezpečiť nájomca (žalobca) na svoje náklady. Poukázal na závery znaleckého posudku, nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z., stanovy družstva a dospel k záveru, že je správny záver prvostupňového súdu, že na zistenie a odstránenie závad si môže žalobca prizvať odborníka a z ničoho nevyplýva povinnosť, aby tieto práce vykonával sám a že z ničoho nevyplýva povinnosť pre žalovaného, aby žalobcovi do bytu natiahol úplne nové vedenie - statické a vymenil svietidlá ako aj zásuvky. Z týchto dôvodov rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdil.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodu, že konane je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože sa mu odňala možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolateľ možnosť odňatia konať pred súdom vidí v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa, pretože neobsahuje žiadne jeho právne a vecné návrhy, námietky a argumentácie podané v konaní, ktoré aj bližšie rozviedol na strane 3 až 6 svojho dovolania. K odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť podľa názoru žalobcu aj tým, že súd prvého stupňa konal a rozhodol na podklade neurčitého a vadného žalobného návrhu, ktorú skutočnosť namietal už v odvolaní. Spochybnil záver odvolacieho súdu, že z obsahu spisu, ako aj z rozhodnutia je zrejmé, že obsah uplatneného nároku nebol sporný. Mal za to, že odvolací súd pochybil, keď nezrušil rozsudok súdu prvého stupňa. Za inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. označil skutočnosť, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil jeho námietky ohľadne formálnej vady rozsudku súdu prvého stupňa, keď namietal, že jeho výroky sú neurčité ako aj to, že súd po vylúčení veci na samostatné konanie nepreniesol do spisu sp.zn. 7 C 35/2012 vnútrodružstevné predpisy, čo malo za následok skutočnosť, že ich nepojal do svojich záverov pri právnom posúdení veci, v dôsledku čoho aj nesprávne rozhodol. Namietal, že ani odvolací súd sa o vnútrodružstevných predpisoch nijako nezmienil, teda nevzal ich do svojich úvah a záverov. Za inú vadu označil aj skutočnosť, že odvolací súd nesprávne a neúplne zistil

skutkový stav veci, keď oba sudy opreli svoje rozhodnutie len o jeden dôkaz- znalecký posudok č. 5/2012 z 12. júla 2012. V tejto súvislosti namietal aj nesprávne hodnotenie dôkazov súdmi nižšieho stupňa. Poukázal na skutočnosť, že odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie, hoci vyjadrenie žalovaného na č.l. 240 až 244 uvádzalo aj nové skutočnosti a okolnosti, na ktoré mu už nebolo umožnené reagovať. V závere svojho dovolania namietal nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Z týchto dôvodov navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alternatívne navrhol rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že sa výrok rozsudku súdu prvého stupňa sa zmení v znení jeho podania označeného ako „špecifikácia žaloby“ z 5. decembra 2012 (na č.l. 130 a 131 spisu).

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutiami súdov, dovolanie nepovažoval za dôvodné, a preto ho navrhol zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.) Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd - na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu - nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. V danom prípade dovolaním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli sudy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

K systému dovolacích dôvodov treba dodať, že existencia procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p., na ktorú poukazuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho opodstatnenosť. V prípade tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) možno rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť dovolaciemu prieskumu, len ak nejde o prípady, kedy zákon prípustnosť dovolania výslovne vylučuje (v prípadoch uvedených v §

238 ods. 4, 5 O.s.p.) a súčasne ak je dovolanie procesne prípustné (v prípadoch uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.), čo však nie je tento prípad (viď predchádzajúci odsek). Z uvedeného (i pre toto dovolanie konanie) plynie, že v prípade procesne neprípustného dovolania dovolací súd nemá oprávnenie preskúmať dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody založené v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto ani z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru dovolateľa je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorej existenciu vidí v absencii „riadneho odôvodnenia“ rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod).

Pokiaľ žalobca namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvého stupňa, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto

norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Dovolací súd dospel k záveru, že potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvého stupňa spĺňa vyššie uvedené kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a preto ho možno považovať za preskúmateľný. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (1/ čoho sa žalobca žalobou domáha a z akých dôvodov, 2/ aké je stanovisko žalovaného k žalobe, 3/ aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, 4/ aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), 5/ čo bolo v konaní sporné, čo sporné nebolo a vysvetlenie toho ako boli sporné skutočnosti dokazovaním ustálené 6/ akými úvahami sa súd pri hodnotení dôkazov riadil, 7/ aké právne normy na vec aplikoval, 8/ ako tieto normy vyložil, 9/ ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, t.j. aké konkrétne subjektívne práva a povinnosti vyvodil pre účastníkov konania, 10/ aké právne závery vyplývajú zo zistených subjektívnych práv a povinností účastníkov konania vo vzťahu k žalobe uplatnenému návrhu), jej súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia ale aj ich obsahovej (materiálnej) náplni, čím sa napĺňajú najmä kritéria určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti i presvedčivosti. Odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 1 a 2 O.s.p., pritom na potvrdenie vecnej správnosti preskúmaného rozhodnutia sa v ňom výslovne nachádza i vysvetlenie toho, prečo odvolací súd nepovažoval konkrétne odvolacie námietky za opodstatnené.

V konkrétnostiach dovolací súd uvádza, že odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia uvádza čoho sa žalobca domáhal a aké námietky uplatnil žalovaný proti podanej žalobe. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku podrobne vysvetlil z akých konkrétne vykonaných dôkazov (znalecký posudok) dospel k záveru, že elektroinštalácia v byte je plne funkčná, vyžaduje si však menšie opravy, ktorých spôsob a rozsah patrí do kategórie tzv. drobných opráv, ktoré zaťažujú žalobcu v súlade s čl. 27 bod 6 Stanov bytového družstva. Keďže elektroinštalácia nie je vadná, súd zamietol návrh aj v časti, ktorou sa domáhal priznania zľavy na nájomnom. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku rekapituloval dôvody rozsudku súdu prvého stupňa, uviedol v akom rozsahu tento rozsudok žalobca odvolaním napadá a v čom ho považuje za nesprávny (t.j. aké odvolacie dôvody uplatňuje), uviedol akým spôsob a s akým výsledkom prejednal riadny opravný prostriedok žalobcu a prečo nepovažoval uplatnené odvolacie dôvody za opodstatnené. Osobitne reagoval na odvolacie námietky žalobcu vzťahujúce sa k nedostatočnému odôvodneniu rozsudku súdu prvého stupňa pokiaľ ide o nepoňatie jeho námietok a argumentov do odôvodnenia rozsudku, ďalej skutočnosti, že rozsudok súdu prvého stupňa bol vydaný na podklade vadného a neurčitého žalobného návrhu ako aj určitosti a zrozumiteľnosti výroku rozsudku súdu prvého stupňa a právneho posúdenia veci.

Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, obsah odvolania a citoval právne predpisy na základe ktorých vec prerokoval a z ktorých vyvodil svoje závery. Prijaté závery zhodné so súdom prvého stupňa primerane vysvetlil (pozn.: dovolací súd sa ich správnosťou nezaoberal). Rozhodnutie odvolacieho v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím súdu prvého stupňa umožňuje preskúmať, ako, na základe čoho a z akých dôvodov súdy v merite veci rozhodli. Ich skutkové a právne závery nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok (v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvého stupňa) spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

K odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. malo dôjsť aj tým, že odvolací

súd nenariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, hoci v odôvodnení svojho rozhodnutia použil vyjadrenie žalovaného na č.l. 240 až 244 súdneho spisu, ktoré uvádzalo aj nové skutočnosti a okolnosti, na ktoré už žalobcovi nebolo umožnené reagovať.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d) to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v tomto znení ale v ostatných prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

V predmetnej veci je zjavné, že odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa, teda mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, rozhodol v predmetnej veci na pojednávaní, predmetom konania nie je vec podľa zákona č. 365/2004 Z.z. Antidiskriminačného zákona. Rovnako tu nejde tu ani o verejný záujem, keďže nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku sídliska a pod. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonávať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní, odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, pokiaľ prejednal odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu vo veci samej 29. januára 2014 bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Postup odvolacieho súdu nemal za následok odňatie možnosti žalobcu konať pred súdom v zmysle ustanovenia §237 písm. f/ O.s.p.

K námietke, že dovolateľovi nebolo umožnené vyjadriť sa k vyjadreniu žalovaného (na č.l. 240 až 244 spisu) k jeho odvolaniu, ktoré podľa jeho názoru uvádzalo aj nové skutočnosti a okolnosti, senát najvyššieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúmvanej veci, poukazuje na to, že k danej problematike najvyšší súd v minulosti zaujal právne závery vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 13. januára 2015 (viď napríklad sp.zn. 3 Cdo 24/2011, 3 Cdo 23/2011, 3 Cdo 129/2011, 3 Cdo 257/2012, 3 Cdo 258/2012), v ktorých opakovane konštatoval nasledovné:

Ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu; iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplýva. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania späť na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nie je povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania - je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ má odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní dikcie ustanovenia § 209a O.s.p. pristúpi k rozhodnutiu vo veci samej (viď tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011.). Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne závery boli vyslovené aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (viď napríklad sp.zn. 5 Cdo 40/2012 a 1 Cdo 17/2011). Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu.

Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančínková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvého stupňa spolu s prílohami (č.l. 192-236 spisu) bolo doručené právnej zástupkyni žalovaného 31. januára 2013. Písomné vyjadrenie žalovaného (č.l. 240-244 spisu) bolo súdu prvého stupňa doručené 12. februára 2013 a doplnenie vyjadrenia (č.l. 248 spisu) bolo súdu prvého stupňa doručené 18. februára 2013. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenie žalovaného bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a žalobcovi mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením. V danom prípade táto možnosť nebola žalobcovi vytvorená, preto opodstatnene tvrdí, že mu tým bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Z obsahu dovolania ďalej možno vyvodiť, že dovolateľ za odňatie možnosti konať pred súdom považuje skutočnosť, ktorú namietal už aj v odvolaní a to, že súd prvého stupňa rozhodol na základe neurčitého petitu.

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 79 ods. 1 O.s.p. nevyžaduje, aby žalobca po stránke formálnej do najmenších podrobností formuloval návrh budúceho výroku súdneho rozhodnutia. Z jeho doslovného znenia je zrejmé, že za postačujúce považuje, ak žalobca v žalobe vyjadrí podstatu (zmysel) toho, čoho sa v konaní na základe opísaného skutkového stavu domáha. Petit žaloby, tak ako žalobca formuluje v podanej žalobe, alebo neskôr v priebehu konania, je súd povinný posudzovať čisto z hľadiska obsahového (t.j. či je v žalobe dostatočne presne, určito a zrozumiteľne vyjadrené, čo žalobca žiada). Súd potom v prípade úspechu žalobcu v konaní do výroku svojho rozhodnutia nemusí prevziať doslovne žalobcom naformulovaný petit žaloby, môže v ňom vykonať také zásahy, ktoré zachovávajú podstatu petitu a nemenia jeho zmysel. V tejto súvislosti poukazuje Najvyšší súd Slovenskej republiky na nález IV. ÚS 1/02 z 26. septembra 2002 (publikovaný pod č. 85/2002), v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na doplňovanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, a nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Súd prvého stupňa navyše vo veci nariadil znalecké dokazovanie, pričom zo záverov znaleckého posudku vyplynulo, že znalec zisťoval stav elektroinštalácie v celom byte, nielen v niektorých miestnostiach a svoje závery o funkčnosti elektroinštalácie zhodnotil vo vzťahu k bytu ako celku.

Nepripustenie zmeny návrhu na začatie konania v zmení návrhu žalobcu z 5. decembra 2012 (č.l. 130 až 131 spisu) súdom na pojednávaní 18. decembra 2012 odňatie možnosti konať pred súdom nepredstavuje.

Pokiaľ ide o námietku žalobcu, že súdy nižšieho stupňa nevykonali ním navrhnuté dôkazy, dovolací súd uvádza, že dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný

návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (viď R 125/1999). Nevykonaním dovolateľkou navrhovaného dokazovania preto nemohlo dôjsť k odňatiu jej možnosti konať pred súdom.

Dovolateľ taktiež namietal aj skutočnosť, že súdy nižších stupňov vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili, a tak dospeli k nesprávnemu skutkovému stavu veci. Pokiaľ ide o námietky dotýkajúce sa správne alebo úplne zisteného skutkového stavu veci je súdna prax jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nesprávne vyhodnotí, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nezakladá to však tzv. zmätočnosť konania, teda ani vadu v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Treba zdôrazniť, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). K uvedenej námietke žalobcu treba dodať, že súd neodníma účastníkovi možnosť pred ním konať ani tým, že (prípadne) nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov (§ 132 O.s.p.); jeho rozhodnutie môže byť síce z tohto dôvodu vecne nesprávne, ale to ešte samo osebe nevedie k zmätočnosti rozhodnutia a nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 42/1993), pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné - viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Pokiaľ dovolateľ namietal, že súdy pri rozhodovaní vychádzali z neúplných skutkových zistení, ide po stránke obsahovej o námietku, že v konaní došlo k tzv. inej (než v § 237 O.s.p. vymenovanej) procesnej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; takáto dovolateľom tvrdená vada (i keby k nej v konaní došlo) by bola síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), sama o sebe ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Vzhľadom na to, že v konaní bola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať, je jeho dovolanie nielen prípustné (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.